

Talousmetsien luonnonhoidon vaikuttavuus

Kommenttipuheenvuoro Monimetsä-seminaari 22.11.2022

Riitta Raatikainen luonnonhoidon johtava asiantuntija

Suomen metsäkeskus

Talousmetsien luonnonhoidon kehitys

- Vielä 1980-luvulla talousmetsien hoidossa luontoarvoja ei juurikaan huomioitu - **millaisia metsämme olisivat ilman talousmetsien monimuotoisuustekoja?**
- Kestävän kehityksen käsite esille 1980-luvun lopulla
- Metsälakiin 1996 erityisen tärkeiden elinympäristöjen ominaispiirteiden turvaaminen
- Metsäsertifiointi, PEFC 1999, FSC 2000 → päivitys 2022
- Suomen lajien uhanalaisuus 2000, 2010, 2019 ja luontotyyppien uhanalaisuus 2008, 2018 – lajien ja luontotyyppien taantuminen jatkunut
- METSO-ohjelma 2008 – Helmi-ohjelma 2021
- **Puhe luonnonhoidon tärkeydestä talousmetsissä lisääntyi ja myös teot lisääntyivät**
- Muutokset luonnon palautumisessa ovat yleensä hitaita, talousmetsien luonnonhoidon tehostamistoimilla voidaan monimuotoisuutta suojella, säästää ja lisätä

Metsäkeskus

Talousmetsien luonnonhoidon merkitys ja vaikuttavuus

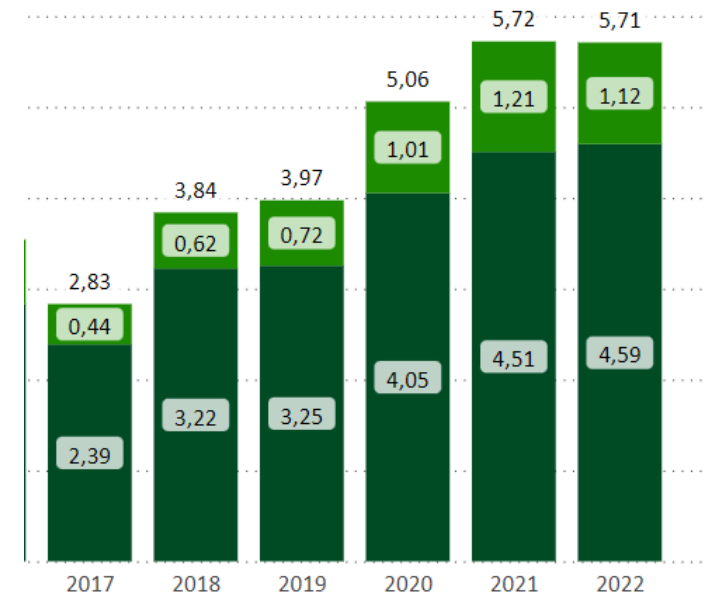
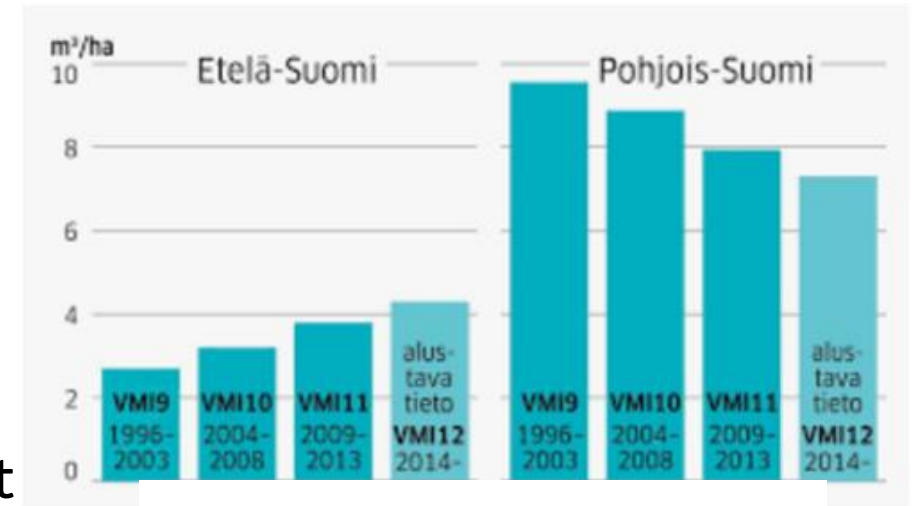
- Suojeltujen metsien osuus metsä- ja kitumaasta on noin 13 %
- **Talousmetsien luonnonhoidon keinot ovat ratkaisevassa asemassa, joilla**
 - Lisätään monimuotoisuudelle arvokkaita rakennepiirteitä
 - Luodaan uusia elinympäristöjä lajistolle mm. lahoppulajeille
 - Turvataan reittejä ja askelkiviä lajien siirtymiselle alueilta toiselle
 - Vaikutetaan myönteisesti maisemakokemukseen ja virkistyskäyttöön
 - Turvataan puhtaampia vesiä
 - Luodaan pitkäaikaisia hiilivarastoja metsiin

Vaikuttavuuden mittareita

- Uusimman valtakunnan metsien inventoinnin (VMI) perusteella **Etelä-Suomen metsämaalla lahopuun määrä on kasvanut**, nykyisin keskimäärin 4,4 m³/ha ja Pohjois-Suomessa laskenut 7,2 m³/ha
- 1980-luvulta **Etelä-Suomessa** suurimmat suhteelliset **lisäykset ovat olleet lehtipuulla, erityisesti haavalla ja muulla lehtipuulla**. Haavan keskitilavuus on noussut 1980-luvun alun 1,4 kuutiometristä hehtaarilla nykyiseen 3,0 kuutiometriin hehtaarilla. (Metsien monimuotoisuudelle merkittävien rakennepiirteiden muutokset Suomessa vuosina 1980–2015)
- Hakkuissa jätetyn **säästöpuuston määrä ja kokonaistilavuus** on kasvanut yksityismetsissä vuodesta 2017 lähtien.
- Myös **järeiden säästöpuiden kokonaismäärä** on kasvanut viime vuosien aikana (Metsäkeskuksen luontolaatuarviointi)

Yksityismetsät – haaste vai mahdollisuus?

Yksityisiä metsänomistajia on yli 600 000

- Neuvonta- ja edistämistyötä on paljon
- Mahdollistavat talousmetsien luonnonhoidon keinojen käytön useilla eri kiinteistöillä
 - Eriaikaisuus esimerkiksi lahoppuujatkumoiden syntyminen
 - Laajempien monimuotoisuuskeskittymien tai kytkeytyvien kohteiden suunnittelu mahdollistuu muun muassa tilojen rajoilla laajemmat säästöpuuryhmät tai rantavyöhykkeiden suojavyöhykkeet
- **Talousmetsien luonnonhoidon on osa hyvää metsänhoidon asiakaspalvelua!**
 - Metsänomistaja haluaa tietää mitkä ovat vaihtoehdot, lopputulos, luonnonhoidon merkitys ja kustannukset

Metsäkeskus

Talousmetsien luonnonhoidon edistäminen

Mahdollisuuksia tarjoutuu päivittäin;

- Vuonna 2021 metsäalan palvelun tarjoajat laativat yli 130 000 metsänkäyttöilmoitusta → mahdollisuus puhua säästöpuuryhmistä ja suojavyöhykkeistä
- Vuonna 2021 metsäalan palveluntarjoajat laativat yli 21 000 nuoren metsän hoidon kemera-tukihakemusta → mahdollisuus puhua luontotiheiköistä ja sekapuustoisuudesta

Talousmetsien luonnonhoito kytkeytyy aina toimenpiteisiin – helpottaa työtä!

Vaikuttavuus kasvaa, kun talousmetsien luonnonhoito on kiinteä osa organisaation toiminnanohjausta ja tiedonkulku turvataan ja hyödynnetään Monimetsä-hankkeen tuottamaa tietoa ja apuvälineitä.

Talousmetsien luonnonhoidon edistäminen Metsäkeskuksessa

- Metsäkeskuksen asiakasneuvonta, johon on integroitu talousmetsien luonnonhoito, noin 8 000 neuvontaa vuodessa.
- Talousmetsien luonnonhoidon edistäminen mukana kehittämishankkeissa sekä koulutuksissa.
- Osaamista vahvistettu sisäisesti, talousmetsien luonnonhoidon oppimispolku sekä Monimetsä-hankkeen koulutukset
- Yksi Metsäkeskuksen strategian mukainen tulevien vuosien panostus- ja kehittämiskohde on **monimuotoisuustehokkuus**
 - Monimuotoisuustiedon parantaminen, luonnonhoidon toimenpide-esitykset, viestintä

Talousmetsien luonnonhoidon
vaikuttavuutta voidaan parantaa
tunnistamalla ne kohteet, joissa
tarvitaan perustasoa tehokkaampia
keinoja, paremmalla suunnittelulla
sekä metsänomistajien ja
metsäalan yhteistyöllä!

*Pidetään luonnonhoito mukana
talousmetsien arjessa!*

Kiitos Monimetsä-
hankkeessa
työskennelleille sekä
tukijoille
– Työ jatkuu!

